

De brief aan Laodicea

Periodethema: Nieuwe hemel en aarde
Openbaring 3: 14-22

VOORWOORD

Johannes krijgt aan het begin van de openbaringen, die hij heeft gehoord en gezien, de opdracht om zeven brieven (die hij gedicteerd krijgt) te schrijven aan zeven gemeenten in Klein Azië (het huidige Turkije). Het zijn concrete brieven gericht aan bestaande gemeenten waarin wordt ingegaan op de toestand en de vragen die leefden in deze gemeenten. Dit is de laatste brief, gericht aan de gemeente van Laodicea.

a. Een strenge brief uit liefde (Openb. 3: 14-22)

UITLEG VAN DE TEKST

Laodicea (vers 14) betekent 'recht van het volk'. Het was een stad in Frygië, gelegen aan de rivier de Lycus niet ver van Kolosse en dicht bij Hiërapolis. De stad werd verwoest door een aardbeving in 66 Anno Domini en herbouwd door keizer Marcus Aurelius. Er werden in de buurt heetwaterbronnen gevonden. Ook lag het gunstig aan een knooppunt van handelswegen. Het bankwezen floreerde er. Verder was het wereldberoemd vanwege de textielindustrie. De zwarte wol was van topkwaliteit. Ook was Laodicea bekend om z'n ogenzalf. Daarvoor was zelfs een medische kliniek opgericht. Het werd de zetel van de christelijke gemeente. Later werd het een bisdom. Zoals ook in de voorgaande brieven wordt gesproken tegen de 'engel' van de gemeente. Engel betekent letterlijk boodschapper of gezant. Het staat hier voor diegene, die de mensen uit de gemeente representeert. Hij moet er zorg voor dragen dat alle gemeenteleden van de inhoud van de brief op de hoogte worden gesteld.

Je kunt stellen dat de Heere Jezus Zichzelf ook voorstelt aan de gemeente. Hij is de 'Amen'. Amen komt van het hebr. 'aman' en betekent geloven of vertrouwen. Hier staat het als aanduiding van Hem van Wie je zeker kunt zijn. Wat Hij zegt, is de waarheid en zal ook gebeuren. Hij is de 'trouwe' (Gr. 'pistos' wat betrouwbaar betekent). Hij is de waarachtige Getuige (Gr. Martus waar ons woord martelaar vandaan komt). Het zijn allemaal sterke namen die uitdrukken Wie Hij is, maar ook hoe Hij is. Blijkbaar gebruikt de Heere Jezus deze namen om Zijn woorden kracht bij te zetten. Hij is het begin (of stond aan het begin) van Gods schepping. Johannes heeft hier al over gesproken in zijn evangelie (Joh. 1: 3). Ook de Heere Jezus was betrokken op de schepping en dat moeten de mensen in Laodicea weten. Het bijzondere van de beschreven situatie is dat er geen sprake is van een bestrijding van buiten. We horen niet van aanvallen van de Joden of heidenen. Er is geen sprake van bestrijding van binnen. Geen ketterij of een andere reden waardoor er onrust zou kunnen zijn. Er is rust. Toch moeten ze aangesproken worden. Daarbij vindt de Heere Jezus het nodig dat ze weten dat Hij de Waarheid is en de waarheid kent. Ze hoeven voor Hem geen rol te spelen. Daar prikt Hij dwars doorheen. Nu begint Hij hen te beschrijven (vers 15). Ze zijn niet koud (Gr. psuchros wat koud betekent). Bedoeld wordt iemand, die het ontbreekt aan warm geloof en verlangen naar heiligheid. Iemand is koud als hij zich verzet tegen God en zich afkeert van de Heere Jezus. Koud is iemand die openlijk uitkomt voor zijn aversie tegen God. Ze zijn ook niet heet (Gr. zestos wat vurig van geest en ijverig betekent). Ze staan om zo te zeggen niet 'in brand' voor de Heere Jezus en Zijn evangelie.

Je proeft geen vuur in hun woorden en daden. De Heere Jezus spreekt uit dat Hij wel zou willen dat ze koud waren of heet. Dan weet je waar je aan toe bent. Dan is iemand vol vuur of juist andersom vol afkeer. In ieder geval is het duidelijk. De mensen in Laodicea zijn het allebei niet. Wat zijn ze dan wel? Het antwoord komt in vers 16. Ze zijn lauw (Gr. chliaros wat komt van chlio wat lauw zijn betekent). Lauw is voor de Laodicensen geen onbekend begrip. Het hete water van de heetwaterbronnen koelde af en werd lauw en daardoor slecht bruikbaar. Drinkwater kon door de zon verwarmen en werd daardoor lauw en ondrinkbaar. De Heere lijkt te walgen van deze situatie. Je spuugt iets uit wat je mond, keel of lichaam niet kan of wil verdragen. Bewust gebruikt de Heere sterke woorden om volk tot inkeer te brengen. Zoals ze nu zijn, zijn ze voor de Heere Jezus haast onverdraaglijk. Hij beschrijft hoe ze tegen zichzelf aankijken (vers 17). U beschouwt uzelf als rijk (Gr. plousios wat betekent overvloedig voorzien. Hier van christelijke deugden en eeuwige bezittingen). U denkt dat u geen gebrek hebt (Gr. chreia wat 'gebrek' betekent). Ze komen in eigen ogen niets tekort. Je stelt je voor dat ze nauwelijks iets te bidden of te vragen hadden. Maar dat is hun werkelijke situatie niet. Nee, ze zijn 'ellendig' (Gr. talaiporos wat betekent je aftobben, gekweld zijn, ellendig, ongelukkig). Ze zijn 'jammerlijk' (Gr. ele'einos wat betekent meelijwekkend, erbarmelijk). Ze zijn arm (Gr. ptochos wat betekent arm, nederig. Hier in de betekenis van zonder de christelijke deugden en eeuwige rijkdom). Ze zijn 'naakt' (Gr. gumnos wat betekent naakt, onbedekt, niets om het lijf hebbend, zoals de keizer die geen kleren droeg, terwijl hij dacht dat hij een prachtig gewaad aan had). Zo schildert de Heere Jezus hun toestand. Ze menen dat ze rijk zijn en zeggen dat ook. Ze menen dat hen niets ontbreekt. Wat hebben we nog nodig? Ondertussen zijn ze blind voor hun werkelijke toestand. Die is ellendig. Erger kan haast niet. Ze zijn arm, blind en naakt. Ze hebben niets om zich te bedekken, alleen ze weten het niet. Daarom is er ook geen behoefte aan redding. Hoewel het harde woorden zijn, zegt de Heere dit niet om hen weg te sturen. Nee, ze ontvangen goede raad (vers 18). Ik 'raad u' (Gr. sumbouleuoo wat aanraden betekent). Ze moeten iets van de Heere kopen (Gr. agarazoo wat kopen op de markt betekent). Met kopen wordt hier niet bedoeld, dat ze een prijs moeten betalen. Evenals Jes. 55: 1 gaat het ook hier om kopen 'zonder geld en zonder prijs'. Kopen is hier aanschaffen waarbij de nadruk ligt op het 'artikel' (omdat je dat nodig hebt) en niet zozeer op de prijs. Wat moeten ze dan kopen? Wel, Laodicea stond bekend om zijn financiële sector. Velen bouwen helaas op geld en bezit. Wie maar genoeg financiële mogelijkheden heeft, hoeft zich geen zorgen te maken.

De Heere Jezus heeft al eens kritisch gesproken over de schat op aarde die vergaat (Luk. 12: 15-21). 'Koopt van Mij goud, beproefd komende uit het vuur.' Het gaat hier niet om echt goud. De 'bankiers van Laodicea' moeten gericht worden op de schat die niet vergaat (zie Luk. 12: 33). Het 'goud' van de Heere Jezus is een schat in de hemel. Deze is 'beproofd' (Gr. purooo wat zuiveren door vuur betekent). Niet aardse financiën zijn een werkelijke schat, maar het goud van vergeving, verzoening en eeuwig leven wat de Heere Jezus schenkt. De lezers worden gedrongen van de Heere Jezus witte klederen te kopen. Het witte kleed wordt in het boek Openbaringen gedragen door hen die gereinigd zijn (Openb. 7: 14). In werkelijkheid gaat het om een mantel (Gr. himation), die je iemand kunt omdoen als bedekking. Ook Paulus spreekt over het bedekken van de naaktheid (2 Kor. 5: 3-4) waarmee hij bedoelt dat het zondige en onreine in mij hemelse bedekking nodig heeft. Hier spreekt de Heere Jezus ook over het bedekken van de 'schande' (Gr. aischune). Deze schande moet niet 'openbaar' worden (Gr. phaneroo wat verschijnen, zichtbaar worden betekent). Dit witte kleed heeft de Heere Jezus voor ons verdiend op Golgotha. Hij kan het ons omwerpen. De Laodicensen hebben ook 'ogenzalf' (Gr. kollourion) nodig. Dat was voor hen geen onbekend iets. Ogenzalf was een handelsproduct wat in de omgeving geproduceerd werd. Ze zouden er goed aan doen om Zijn ogenzalf aan te schaffen. Dan wordt hun geestelijke blindheid opgeheven. Dan zullen ze hun werkelijke toestand onder ogen zien. De Heere Jezus spreekt hier over de ontdekkende werking van de Heilige Geest. De woorden zijn duidelijk. De Heere Jezus windt er geen doekjes om. Hun toestand is ernstig en ze hebben aan alles gebrek. Nadrukkelijk maakt de Heere Jezus duidelijk dat Hij dit zegt uit liefde (vers 19). Daarom 'bestraft' (Gr. elegchoo wat overtuigen van een dwaling maar ook berispen, vermanen betekent) Hij hen. Zoals een ouder zijn of haar kind kastijdt (Gr. paideuoo), zo spreekt Hij hen aan. Waarom dan? Om ze tot inkeer te brengen. 'Wees dan ijverig en bekeert u.' Die lauwheid moet veranderen in een hartstochtelijk zoeken naar dit goud, dit witte kleed en deze ogenzalf. Bekeert u, zo klinkt het. Letterlijk betekent het hier gebruikte woord 'tot een ander inzicht komen'. Dat is nodig en dat is ook de bedoeling van deze brief. Natuurlijk betekent het ook dat de Laodicensen al die dingen, waardoor ze aan het hier en nu gebonden zijn, moeten loslaten. Het is veel beter als Zijn vuur in hen gaat branden. Het is veel beter als Hij werkelijk in hun leven komt (vers 20). Deze harde woorden zijn tegelijkertijd een kloep op de deur van hun hart. Hij, de Heere Jezus, klopt aan. Hij wil naar binnen. Een geweldige belofte klinkt hier. Als iemand de deur voor Hem opendoet, zal Hij binnenkomen.

Daar mogen de Laodicensen zeker van zijn. Hij zal dan 'avondmaal' met hen houden. Het gaat hier niet allereerst over het Heilig Avondmaal zoals wij dat kennen. De avondmaaltijd wordt in de Joodse traditie gezien als de belangrijkste maaltijd. Met iemand eten is een vorm van gemeenschap. Je eet met hen aan wie je jezelf verbonden weet. Hier horen de Laodicensen dat Hij hen weliswaar terechtwijst, maar dat doet om juist dichterbij hen te komen en een plaats te veroveren in hun hart. Evenals de andere brieven klinkt ook nu een overwinningstekst (vers 21). Die overwint zal gegeven worden om met de Heere Jezus op de troon te zitten. Wonderlijk dat daar waar de kritiek zo hard is en waar werkelijk bekering nodig is, tegelijk de rijkste beloften klinken. Wie Hem aangrijpt en vasthoudt, wie met Hem leeft en met Hem sterft (overwint), zal een plaats naast Hem op de troon ontvangen. Hij kreeg Zelf een plaats op de troon van God Zijn Vader, toen Hij als Overwinnaar terugkeerde naar de hemel. Zijn overwinning overstijgt iedere overwinning die wij ooit zouden behalen. Eerlijk gezegd is onze 'overwinning' niets anders dan de vrucht van Zijn werk in mijn leven. Dan nog schenkt Hij deze ereplaats aan allen die Hem omhelzen. Hij schenkt die aan alle Laodicensen die zich laten gezeggen en tot Hem komen. Hier is de genade overvloedig. Dan moeten ze ook gehoor geven (vers 22). Horen is hier gehoor geven. Het is niet alleen aanhoren, maar tot het inzicht komen dat het waar is wat Hij zegt. Hij is immers de 'Amen'. Dit is nadrukkelijk een gebod zoals ook het laatste deel van vers 19 in de gebiedende wijs staat. Gehoor geven is geboden. Het is de Geest, Die de gemeenten aanspreekt. Niet alleen Laodicea, maar ook onze gemeente, ook mij. Ik word gedrongen tot het horen en doen van deze woorden. Zodat ik word gered.

TER OVERWEGING

Met de kinderen kunnen we spreken over de waarachtigheid van alles wat de Heere zegt. Als wij 'amen' zeggen, 'be-amen' we dat ook. Als het waar is wat Hij zegt, dan moeten we ook iets met Zijn woorden. Zijn Woord horen is nooit vrijblijvend. Belangrijk is het om te bespreken dat niet ieder gevaar voor een gemeente 'van buiten komt'. Laodicea loopt gevaar, omdat ze meent dat er geen gevaar is. De Bijbel is zeer kritisch tegenover zelfingenomenheid. Ook wij kunnen menen 'rijk' te zijn, terwijl we geestelijk gezien in armoede leven. We kunnen bespreken dat de Heere grote moeite heeft met lauwheid. Dat is een gevaar wat ook christenen in Nederland bedreigt. We hebben onze kerkgebouwen, onze mogelijkheid om samen te komen, onze dominees die vrij mogen spreken, wat bedreigt ons? Ondertussen is er geen levende band met de Heere Jezus.

Ondertussen zijn we niet meer doordrongen van het gevaar dat de satan mij en mijn verdorven hart wegtrekt bij God vandaan. We weten niet meer dat we echt van genade leven en dat we zonder die genade reddeloos verloren zijn. We zien dat de Heere niet schuwt om Zijn gemeente de waarheid te zeggen. Dat doet Hij uit liefde, maar Hij doet het dan ook. Als kinderen soms in de kerk of op zondagsschool geconfronteerd worden met hun zonde en dwaling, dan is dat nodig. Ook wij kunnen menen rijk te zijn, terwijl we geestelijk gezien bankroet zijn. In liefde wijst de Heere ook bij ons 'onze schande en naaktheid aan', zodat we gaan verlangen om bekleed te worden. We mogen de kinderen er op wijzen dat de woorden van Jes. 55 (koopt zonder prijs en zonder geld wijn en melk) ook hier waargemaakt worden. De Heere Jezus staat als een Koopman op de markt der genade Zijn goederen aan te prijzen. Hier worden echte schatten aangeboden en Hij doet dat van harte. Dat gebeurt ook op de zondagsschool. Dat zijn de kinderen 'op de markt' en horen ze de liefdesstem van de Heere, Die hen uitnodigt bij hem te kopen. We kunnen doorspreken over wat nu dat 'goud' is, 'de witte kleding' en de 'ogenzalf'. Goud is daar waar vergeving en verzoening worden uitgedeeld. De witte kleding is daar waar ik mag weten dat het bloed van de Heere Jezus ons reinigt. Ogenzalf is daar waar de Heilige Geest mij de ogen opent voor wie ik ben, maar ook mij doet zien hoe goed de Heere is. Benadrukt mag worden het verlangen van de Heere Jezus om binnengelaten te worden. Soms hebben we de indruk dat wij aankloppen bij de Heere en maar moeten afwachten of Hij opent. Dat is niet terecht. Hier staat hoe het werkelijk is. Hij klopt op de deur van mijn hart. Hij wil binnengelaten worden. Hij wil dat ik met Hem gemeenschap heb, aan Hem verbonden ben. Mijn gebed moet zijn dat de Geest mij de kracht geeft dat ik opendoe en Hem binnenlaat.

GELOOFSLEER

Openbaring 3 vers 20 is een bekende tekst. Deze tekst wordt wel eens gebruikt om de verkiezing te ontkennen. Er staat immers dat Christus klopt en wacht tot er opengedaan wordt. Wie de tekst zo gebruikt, gaat echter voorbij aan haar bedoeling. Deze tekst ontkent de verkiezing niet. Deze tekst wijst wel op het ruime aanbod van genade dat in de verkondiging mag klinken. De Dordtse Leerregels wijzen in hoofdstuk 1, artikel 3, op dit welmenende aanbod van genade. De Heere staat de deur van ieder hart en klopt om binnengelaten te worden. Deze tekst wijst ons ook op onze verantwoording. De Dordtse Leerregels wijzen daarop in hoofdstuk 2, artikel 5. Iedereen die gehoor geeft aan die roeping van God en gelooft in Christus zal zalig worden.

Deze verzekering wordt ons ook in vers 20 gegeven. Niemand hoeft verloren te gaan. Ook onze kinderen mogen we hartelijk oproepen tot geloof in de Heere Jezus. Op grond van Gods Woord mogen we erbij zeggen dat wie gelooft ook zalig zal worden. Christus zal niemand afwijzen. Het geheim hierachter is de verkiezing van God, maar moeten we niet mee beginnen, maar mee eindigen.